

EMLÉKEZTETŐ

I. Civil Szakmai Műhely, 2016. január 12., 17:30 óra, Kozármisleny

Baka Sára köszöntötte a megjelent civil szervezetek képviselőit, tájékoztatta a résztvevőket a mai találkozó programjáról, majd átadta a szót Schleich Máriának a Mecsekvidék HACCS megjelent képviselőjének.

Schleich Mária köszöntötte a megjelenteket, elmondta, hogy a Mecsekvidék Helyi Akciócsoport a 2014-2020-as időszakra vonatkozó Helyi Fejlesztési Stratégiáját készíti, melyhez területi alapú és tematikus műhelymunkák zajlanak a térségben. A mikro-körzeti fórumok lezajlottak és megkezdték munkájukat a szakmai műhelyek. A civil szakmai műhely első állomása Kozármisleny, ahol öröndetesen magas a civil szervezetek száma.

A szakmai műhelymunka menete az alábbi program szerint zajlik:

- 1.) A civil érdekek megjelenésének fontossága a helyi társadalom és gazdaság fejlesztésében.
- 2.) A LEADER 2008-2013-as időszak eredményei civil megközelítésben.
- 3.) A Helyi Fejlesztési Stratégia (HFS) készítésének módszertana, a HFS civileket érintő célterületei. A fejlesztési célok meghatározása, a szükséges eszközök és források számbavétele, elemzése.

1.) A civil érdekek megjelenésének fontossága a helyi társadalom és gazdaság fejlesztésében.

Schleich Mária elmondja, hogy a társadalmi-gazdasági folyamatokat számos tényező befolyásolja, melyek közül az egyik legfontosabb területi fejlődést befolyásoló tényezőt az egyének és az általuk létrehozott közösségek jelentik. Ebből következően a vidéki emberek és közösségeik, azok összes jellemzőikkel együtt a vidéki térségek meghatározó erőforrását jelentik. A vidéki térségek fejlődése és fejlesztése szempontjából meghatározó jelentőségű, hogy az ott élők és az ott tevékenységet végző szervezetek milyen mértékben és milyen módon hasznosítják az adott térségben rendelkezésre álló, ún. helyi erőforrásokat. A helyi erőforrásokra épülő, részvételen és együttműködésen alapuló fejlesztések eredményessége nagymértékben függ attól, hogy milyen a helyi szereplők együttműködési készsége; milyen a társadalmi kohézió, az egyének és a közösségek közötti összetartó erő; mennyire aktív a helyi közösség; léteznek-e működő közösségek; az egyének, a közösség akar-e tenni a település, a kistérség társadalmi-gazdasági fejlődéséért; vagy, hogy van-e egyáltalán igény a fejlettebb életminőség iránt.

A közösség tagjai között fennálló együttműködési készséget, a civil szerveződések mértékét a térség egyik erőforrásának, társadalmi tőkéjének tartjuk.

Az utóbbi években sok változás történt a civil szférában, amelyben vannak pozitív és negatív elemek. Elismerjük, fontos, hogy ténylegesen működő civilek legyenek, azt viszont mindannyian érezzük, akik korábban is működő civilek voltunk, hogy nehezebbé vált a civil élet. Sokkal jobban magunkra maradtunk, ezért fontossá vált, hogy megismerjük saját értékeinket, valamint azokat hogyan hasznosíthatjuk közösségünk javára. Együttműködési készség településen és térségen belül és azokon kívül is. A kulcsa a fejlődésnek. Adni magunkból, amit tudunk és többek leszünk általa mi is.

Miért értékteremtők a civil szervezetek, s miért jelentenek erőforrást egy település életében a jól működő civil közösségek, vagy másképpen fogalmazva: hogyan és mivel járulnak, járulhatnak hozzá, hogy több erőforrás álljon egy közösség, egy település fejlődésének szolgálatában?

- A civil szervezetek összekötő szerepet töltenek be és információáramlást biztosítanak a helyi társadalom egyes szereplői között (önkormányzat, vállalkozók, intézmények stb.)
- Társadalmi kontrollként működnek – jeleznek, értékelnek, nyilvánosságot kérnek
- Jelentős szellemi, kulturális és egyéb értéket képviselnek, őriznek, adnak tovább
- Probléma érzékenyek és a felvetés közösségi szinten fogalmazódik meg, adódik tovább
- Összefogással nagy erőket tudnak megmozgatni
- Rugalmasan működnek

Ezt követően kéri a résztvevőket, mondják el, hogyan látják a településükön és a térségben a civil közösségek életét?

Baka Sára: Kozármislenyben mindig jelentős volt a civil szervezetek száma. A jelenlegi településvezetők számára vált igazán fontossá, hogy meghatározó erőként figyelembe vegyék tevékenységüket, bekapcsolják őket a fejlesztési tervezési folyamatokba. Sajnos a civil szervezetek között eddig nem nagyon volt együttműködés településen és térségen belül. Nem működik a civilek közötti kommunikáció. Ebben szeretnének változtatni, a civil közösségek vezetőinek találkozáját rendszeressé tenni, több programot közösen szervezni, a civilek munkáját bemutató esteket, találkozókat szervezni.

Palotai János véleménye szerint hiányzik a civil összefogás településen belül és térségen belül is. Fontos lenne közös internetes portál, ahol megjelenhetnének a hírek, aktualitások. Ők a helyi újságban és a helyi kábel televízióban hirdetik a programjaikat, Kozármislenyben elindult egyfajta együttműködés a civilek között, reméli, hosszú távon eredményeket tudnak majd felmutatni e területen.

Baumholczer Angéla véleménye szerint a civil élet megnehezült a jogszabályi változások, a pénzügyi és szakmai beszámolási kötelezettség vonatkozásában is. A források szűkülnek. Az együttműködés legalább a hagyományőrző civilek között segíthet a programok népszerűsítésében, a tanulási, ismeretszerzési folyamatokban.

Vargáné Vass Anikó elmondja, hogy az egyesületük munkáját, forrásszerzését segíti a Pécsi Civil Közösségek Háza. Fontos lenne, hogy a helyi civil szervezetek kapjanak szakmai segítséget a pályázatok megjelenéséről, a pályázat írást jó lenne tanítani a civilek számára.

Baka Sára javasolja, hogy a civil szervezetek rendszeres tájékoztatása érdekében a Mecsekvidék Honlapján kerüljön kialakításra egy „Civil portál”, ahol az aktuális hírek, információk, programok és pályázatok megtalálhatóak. Fontosnak tartja a térségi szintű civil képzést, a tanulmányutak szervezését, a közös programok szervezését, bonyolítását, térségi fesztiválok szervezését. Elmondja, hogy Kozármislenyben létrejött egy Közművelődési Nonprofit Kft., melynek célja, hogy a település és a térség számára koordinálja, szervezze a kulturális, szabadidős programokat, tartson kapcsolatot a civil szervezetekkel és segítse őket a forrásszerzésben, együttműködésben. Nagyon jónak tartotta a korábban a Pécsi Többcélú Kistérségi Társuláznál kialakult éves rendezvénynaptár elkészítését. Fontosnak gondolja, hogy hasonló rendezvénynaptár készüljön a Mecsekvidék HACS civil szervezetei számára. Szakmai vezetésével megvalósult több helytörténeti gyűjtemény anyagának leltárba vétele, katalogizálása. Javasolja, hogy ennek az örökségmegőrző munkának legyen folytatása és egy szakmai koordinációs tere itt Kozármislenyben.

Mink András a nemzetiségi hagyományok és kultúra őrzése nagyon fontos feladat a településen. Sajnos egyre kevesebb forrást kapnak ehhez és egyre bonyolultabbá válik a források szerzése és az azokkal történő elszámolás. Fontos lenne egy olyan szakmai segítség, amely a térségben összefogná a nemzetiségi kultúrát őrzőket, hogy az étékek, amelyek megteremtődtek ne vesszenek el.

A napirendhez több hozzászólás nem történt.

2.) A LEADER 2008-2013-as időszak eredményei civil megközelítésben.

Schleich Mária elmondja, hogy véget ért egy tervezési ciklus a LEADER-ben, ami 2007-2013-as időszokról szól. Ennek az időszaknak vannak eredményei, tanulságai. Az összegzést egy tanulmánykötet tartalmazza, melyet minden egyesületi tag megkapott. A legfontosabb adatokat ismerteti a civil szervezetek vonatkozásában.

Nézzük az eredményeket 2007-2013-as időszakból:

Három HVS időintervallumban (2009-2011-2013) beadott pályázatok száma összesen: **384 ebből a civilek által benyújtott pályázat 206 db volt.**

A fontosabb célterületek, amelyekben érintettek voltak:

III. tengelyben:

- Falumegújítás
- Turisztika
- Vidéki örökség

IV. tengely: Leader célterület:

- Működési célú (eszközbeszerzés, tevékenység)
- Hagyományőrzés – táborok, rendezvények, nemzetiségi nyelvtanulás
- Helyi történelmi, tárgyi emlékek
- Jó gyakorlatok bemutatása
- Turisztikai tematikus utak
- Rendezvények
- Képzések
- Aprófalvakban működő civil szervezetek támogatása
- Helyi kezdeményezéseken alapuló együttműködések, szakmai találkozók, bemutatók

Elnyert támogatások 2007-2013.

• Falumegújítás:	9 db támogatott pályázat, megítélt támogatás	105 145 688 Ft;
• IKSZT:	1 db támogatott pályázat, megítélt támogatás	26 411 557 Ft;
• LEADER I:	17 db támogatott pályázat, megítélt támogatás	31 587 159 Ft;
• LEADER II:	28 db támogatott pályázat, megítélt támogatás	43 014 587 Ft;
• LEADER III:	62 db támogatott pályázat, megítélt támogatás	87 485 375 Ft;
• Tanyabusz:	8 db támogatott pályázat, megítélt támogatás	96 591 498 Ft;
• Turisztika:	3 db támogatott pályázat, megítélt támogatás	18 750 120 Ft;
• Vidéki örökség:	1 db támogatott pályázat, megítélt támogatás	1 563 191 Ft.

Összes támogatás civilek számára: 410 549 175 Ft.

Kisfali Jánosné örömét fejezi ki a civil aktivitásnak, de tudomása szerint kozármislenyi nyertes civilek nem nagyon voltak. Ők személy szerint nem tudtak ezekről a pályázati lehetőségekről.

Schleich Mária valóban a civil szervezetek számára képest kevés pályázó volt a településről, négy támogatott pályázata volt három kozármislenyi civil pályázónak. A Mecsekvidék Egyesületnek egy kozármislenyi civil szervezet tagja van. Pályázhattak természetesen nem civil szervezetek is a LEADER forrásokra, az információk a pályázatok kiírásáról az egyesületi tagok számára került megküldésre. A jövőben a Mecsekvidék HACs rendszeresen jelen szeretne lenni a térség

településein, az IKSZT központokban, egyéb közösségi terekben. A pályázatokról való tájékoztatás és segítségnyújtás a HACS munkaszervezetének feladata.

3.) A Helyi Fejlesztési Stratégia (HFS) készítésének módszertana, a HFS civileket érintő célterületei. A fejlesztési célok meghatározása, a szükséges eszközök és források számbavétele, elemzése.

Sleich Mária a napirendhez kapcsolódóan elmondja, hogy a LEADER filozófia alapeleme a helyi közösségekbe vetett hit, hogy azok képesek saját problémáik közösségi megoldására. Ehhez szükség van a települések, a térség lakosságának, civiljeinek építésére, fejlesztésére a normák és értékek az együttműködési lehetőségek ismeretére. Fontos elve és értéke tehát a tervező munkának a helyi közösségek jelenléte és azok építő együttműködése. A tervező munka és a stratégia megvalósítás nagymértékben múlik a helyi társadalom felkészültségén, ezért a helyi közösségek továbbra is mozgatórugói a térségfejlesztő munkának. A tapasztalatok alapján elmondható, hogy nem mindenütt van hagyománya, gyakorlata a fejlesztésekben való együttműködésnek, ott ahol hosszabb időre visszanyúló tapasztalatokkal rendelkeznek a fejlesztésben résztvevő szereplők, azok együttműködési készsége magasabb színvonalú.

A Helyi Fejlesztési Stratégia a pécsi kistérségre fog elkészülni, van egy forgatókönyv útmutató, mely alapján dolgozunk. Február végéig el kell készülni a HFS draft verziójával, helyzetfeltárástól a célmeghatározásig, intézkedésekig. Úgy gondoltuk, csinálunk mikrokozmeti fórumokat, ezek tavaly december folyamán, 8 helyszínen zajlottak le. A SWOT-ból célmeghatározás készült, elhangzott, hogy ki, milyen projekteken gondolkodik. Második menetben szakmai műhelyeket szervezünk, a szakterületek: turisztika, gazdaság fejlesztés, természeti kulturális értékek, helyi termék, civil szervezetek kérdésköre, fiatalok kistelepülésen tartása, stb., ezeket próbáljuk meg szakmai műhelyekben áttárgyalni.

A helyzetfeltáráshoz szükséges egyfajta SWOT elemzés, melyhez kérem, hogy az alábbi táblázat szerint soroljunk belső erősségeket és vegyük számba gyengeségeinket:

Erősségek	Gyengeségek
<p>Sokszínű és nagyszámú kisközösség</p> <p>Értékes nemzetiségi hagyományok</p> <p>A civil közösségek által használható jó infrastruktúra, jó felszereltséggel működő könyvtár, művelődési ház,</p> <p>Meglévő intézményhálózat, jó alapszolgáltatások</p> <p>Van szakértelem a közösségek fejlesztéséhez</p> <p>A nemzetiségi kultúra meglévő értékei</p> <p>Van a helyiekben lelkesedés és tenni akarás</p> <p>Meglévő közösségi terek</p> <p>Pécs város közelsége</p> <p>Kulturális örökség</p> <p>Elő hagyományok</p> <p>Közösségi és kulturális rendezvények száma</p> <p>Meglévő lakótelkek és lakótelkek kialakításának lehetősége</p> <p>Meglévő, értékes humán erőforrás</p> <p>Helyi termékek megléte</p> <p>Összefogással nagy erőket tudnak megmozgatni</p>	<p>Kihaszíratlan közösségi terek</p> <p>Pécs város közelsége</p> <p>Sokan az itt élők közül csak alvótelepülésnek használják a várost, nem vesznek részt a közösségi rendezvényeken</p> <p>Kihaszíratlan erőforrások</p> <p>Nincs együttműködés a civilek között</p> <p>Nem ismerik egymás tevékenységét a civilek</p> <p>Nincs információáramlás a civil szervezetek között</p> <p>Sok a jogszabályi elvárás, több szakértelmet kíván az annak való megfelelés, nincsenek képzőhelyek</p> <p>Felkészületlenek a civilek</p> <p>Nincs pályázatírási ismeretük a civileknek</p>

Lehetőségek	Veszélyek
<p>Jól és eredményesen működő, a civilek munkájára építő önkormányzat</p> <p>Beköltözők magas száma és részvétele a helyi közösségi életben</p> <p>Mikro-körzeti kulturális és civil központ</p> <p>Fiatalok bevonása a helyi közösségek életébe</p> <p>Értékmegőrzés szakmai bázisa mikro-körzeti, térségi szinten</p> <p>Helyi közösségek – kiemelten a fiatalok és a betelepülők– életének fejlesztése</p> <p>Jó információs csatornák kialakítása</p> <p>Térségi szintű rendezvények, fesztiválok szervezése</p> <p>Civil tanácsadórendszer létrehozása térségen belül</p> <p>Pályázati ismeretek tanulása</p>	<p>Gyökérnélküli lakók száma, az érdektelenség</p> <p>Fiatalok Internet függősége</p> <p>Pécs város gazdag kulturális programkínálata</p>

Projektötletek

1.) Szervezet és közösségfejlesztés

- képzések és tréningek (vezető, programszervező, menedzment, személyiség és kompetencia fejlesztés, innováció a közösségi munkában stb.)
- civil és szakmai műhely működtetése
- rendszeres tanácsadó szolgálat működtetése jó gyakorlatok bemutatása
- látogató utak, tanulmányutak szervezése
- pályáztatás rendszerének megismertetése, tanulása

2.) Együttműködés és programok

- jó kommunikációs csatornák létrehozása - civil hírlevél, információs napok, találkozók rendszerességének megteremtése
- közös programok, fesztiválok szervezésének támogatása
- településközi és térségi együttműködési mintaprojektek

3.) Hagyományőrzés, értékőrzés

- hagyományőrzés, értékőrzés, bemutató programok
- tájházak életre keltése, bekapcsolása a turisztikai és helyi termék célterületekre, szakmai segítségnyújtás a működtetésükre, fejlesztésükre – szakmai koordinációs központ létrehozásával
- térségi értékgyűjtés – kutatómunka
- mesterségek tanulása
- táborok
- hagyományőrző csoportok szakmai tudásának fejlesztése

4.) Marketing

- térségi civil rendezvénynaptár készítése
- közös térségi civil adatbázis – közös honlap
- térségi civil hírlevél
- önkéntesség népszerűsítése, elterjesztése a térségben
- tagszervezést támogató illetve közönségszervező közös kommunikációs kampány kidolgozása és lebonyolítása

Több ötlet, javaslat nem lévén Schleich Mária megköszönte a jelenlévők aktivitását valamint Baka Sára szervezőmunkáját és szakmai segítségét, majd bezárta a civil fórumot.

K. m. f.